

**TUCHTRAAD VOOR ADVOCATEN
VAN DE NEDERLANDSTALIGE ORDES VAN HET RECHTSGEBIED VAN HET HOF
VAN BEROEP TE BRUSSEL**

Openbare zitting van 25 februari 2020
Inzake: TO 0102

TUCHTBESLISSING

Mr X

Op de zitting van 19 november 2019 vertegenwoordigd door zijn raadsman, Mr Y.

* * *

1. DE PROCEDURE

1.1 Instellen van het tuchtonderzoek

Per brief van 27 maart 2014 lichtte de Stafhouder van Carpentras, Frankrijk, de Stafhouder van de Franstalige Orde (Ordre français des Avocats du Barreau de Bruxelles) in dat een huiszoeking had plaatsgevonden in de vakantiewoning van Mr X te Het huiszoekingsbevel in bijlage omschreef de feiten die het voorwerp uitmaakten van een gerechtelijk onderzoek gevoerd te Brussel.

De Stafhouder van de Franstalige Orde lichtte de Stafhouder van de Nederlandstalige orde bij de balie te Brussel in.

Bij aangetekende brief van 14 mei 2014 werd Mr X door de Stafhouder in kennis gesteld dat bij toepassing van art. 458 Ger.W. ambtshalve een tuchtonderzoek werd ingesteld wegens:

Inbreuk op de wetgeving die het beroep van advocaat organiseert o.m. art. 437 Ger. W., onder het verbod tot handeldrijven en het verbod bezoldigde werkzaamheden mee uit te oefenen die onverenigbaar zijn met het beroep van advocaat.

Inbreuk op het reglement in verband met het gebruik en de werking van de derdenrekeningen van advocaten, door deze rekeningen te gebruiken met het doe! om gelden, die fiscaal zijn onttrokken, wit te wassen.

Inbreuk op de deontologische beginselen van confraterniteit, kiesheid, waardigheid en rechtschapenheid en behoorlijke beroepsuitoefening, meer bepaald door:

- *sedert de jaren 1990 een complementaire handelsactiviteit uit te oefenen in het kader van pleziervaartuigensector;*
- *door financiële producten te verkopen, in samenwerking met A ter financiering van de aankoop van pleziervaartuigen waarbij de BTW op deze pleziervaartuigen wordt geminimaliseerd of niet wordt gerealiseerd door*

daarbij meer dan 100 leasingdossiers te hebben uitgewerkt en aldus de cross border lease formule repetitief te hebben toegepast, of fictieve wijze;

- *daarbij gebruik te hebben gemaakt van de bepaalde vennootschappen met zetel in ... (U.S.A.) of in Frankrijk waardoor de gelden werden witgewassen;*
- *terwijl deze activiteiten in feite gebeuren op het advocatenkantoor ...;*
- *en terwijl daarbij de rekening derden van advocaat werden gebruikt die daarvoor volstrekt niet kunnen gehanteerd worden (zie de brief van de Stafhouder van de Balie van Carpentras van 27 maart 2014 met in bijlage 'ordonnance de transport sur les lieux').*

Bij brief van dezelfde datum werd Mr Z (toenmalig lid van de Raad van de Orde) aangesteld als onderzoeker.

Mr X werd op 30 juli 2015 door Mr Z uitgenodigd voor een onderhoud op zijn kantoor. Mr X deelde Mr Z mee dat de voorgestelde data hem niet schikten.

1.2 Vonnis van de Nederlandstalige Rechtbank van eerste aanleg Brussel, strafzaken

Ondertussen ging het gerechtelijk onderzoek te Brussel zijn gang.

Op 31 mei 2018 gaf procureur-generaal Delmulle (Parket Hof van beroep Brussel) de Stafhouder kennis van het vonnis van de Nederlandstalige Rechtbank van eerste aanleg Brussel, strafzaken, van ... waarbij Mr X:

- vrijgesproken wordt voor de tenlasteleggingen A.2, A.3, B.2, B.3 en C;
- veroordeeld wordt voor de tenlasteleggingen A.1, A. 4, A.5, A. 6, A. 7, B.1, D.1 en D. 2 tot:
 - een gevangenisstraf van een jaar,
 - een geldboete van € 15.000,00, te verhogen met de wettelijke opcentiemen tot € 90.000,00 en bij gebreke van betaling binnen de wettelijke termijn vervangbaar door een gevangenisstraf van drie maanden.

De rechtbank stelde de tenuitvoerlegging van het tussengekomen vonnis uit gedurende een termijn van vijf jaar, voor wat de hoofdgevangenisstraf van een jaar betreft, onder de voorwaarden van de wet betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie.

De rechtbank legde Mr X verder het verbod op om, persoonlijk of door een tussenpersoon:

- de functie van bestuurder, commissaris of zaakvoerder in een vennootschap op aandelen, een BVBA of een cooperatieve vennootschap,
- enige functie waarbij macht wordt verleend om een van die vennootschappen te verbinden,
- de functie van persoon belast met het bestuur van een vestiging in België, bedoeld in artikel 198, §6, eerste lid, van de op 30 november 1935 gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen,

- het beroep van effectenmakelaar of correspondent-effectenmakelaar, een koopmansbedrijf,

uit te oefenen gedurende een termijn van vijf jaar bij toepassing van de artikelen 1 en 1bis van het KB nr. 22 van 24 oktober 1934 betreffende het rechterlijk verbod aan bepaalde veroordeelden en gefailleerden om bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen.

1.3 Hervatting van het tuchtonderzoek

Rekening houdend met het tussengekomen vonnis werd Mr Q, gewezen lid van de Raad van de Orde, bij brief van 5 september 2018 aangesteld als onderzoeker-verslaggever, in opvolging van Mr Z.

Mr X werd met aangetekend schrijven van 5 september 2018 hiervan in kennis gesteld.

Mr Y meldde de onderzoeker-verslaggever bij schrijven van 5 september 2018 zijn tussenkomst als raadsman van Mr X.

Op 5 oktober 2018 werd Mr X door de onderzoeker-verslaggever in aanwezigheid van Mr Y gehoord. Vooraf aan dit verhoor ontving de onderzoeker-verslaggever een nota van Mr Y. De inhoud van de nota is later verwerkt in de conclusie die Mr Y voor Mr X heeft neergelegd, zodat in de beoordeling van deze tuchtbeslissing enkel naar de conclusie zal verwezen worden.

De onderzoeker-verslaggever ontving van Mr Y bij e-mail van 11 oktober 2018, nog bijkomende documenten, alsook een nota van Mr X.

De onderzoeker-verslaggever maakte op 15 maart 2019 zijn verslag over aan de Stafhouder.

Bij aangetekende brief van 21 augustus 2019 werd Mr X opgeroepen en gedagvaard om te verschijnen op de zitting van de Tuchtraad van 15 oktober 2019, vervolgens uitgesteld naar 19 november 2019.

De zaak werd op de zitting van 19 november 2019 behandeld in aanwezigheid van Mr X en zijn raadsman, Mr Y. Mr Y legde conclusies neer.

De zaak werd tegensprekelijk behandeld met open deuren en werd in beraad genomen.

2. DE TOELAATBAARHEID VAN DE VORDERING

2.1 Tijdigheid van de tuchtordering

Uit de procedurele voorgaanden blijkt dat het tuchtonderzoek werd geopend bij aangetekende brief van 14 mei 2014, zijnde binnen de 12 maanden vanaf de kennisname van de feiten door de tuchtrechtelijke overheid die bevoegd is om de procedure op gang te brengen overeenkomstig het Gerechtelijk Wetboek.

De oproeping vermeldt de feiten die ten laste worden gelegd.

De tuchtordering is dus tijdig en conform art. 474 Ger.W. ingesteld.

2.2 Weglating van het tableau

Mr X heeft zijn weglating van het tableau gevraagd per 31 december 2019.

Indien een advocaat de balie verlaat, blijft de Tuchtraad bij toepassing van art. 469, eerste lid Ger.W. bevoegd om uitspraak te doen over tuchtrechtelijke vervolgingen ingesteld wegens feiten gepleegd voor de datum van weglating van het tableau, indien het onderzoek uiterlijk één jaar na de beslissing tot weglating is ingesteld.

De weglating van het tableau per 31 december 2019 heeft dus geen impact op huidige tuchtzaak.

3. BEOORDELING VAN DE INBREUKEN EN VAN HET VERWEER HIEROP

3.1 Door de rechtbank vastgestelde feiten

De tuchtrechter is gebonden door wat de strafrechter zeker en noodzakelijk heeft beslist aangaande het al dan niet bestaan van de feiten¹.

Uit het in kracht van gewijsde getreden vonnis van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel van ..., zetelend in strafzaken, blijken de volgende feiten:

(a) Commerciële activiteit van Mr X

De rechtbank acht het wel degelijk bewezen op basis van het strafdossier dat Mr X een commerciële activiteit uitoefende en via zijn vennootschappen een financiële dienst/product verkocht (met name de leasing voor pleziervaartuigen) aan voornamelijk Belgische cliënten (de rechtbank heeft het over klanten) waarin de BTW op de aankoop werd vermeden. Daarbij communiceerde hij met zijn cliënten nu eens op briefpapier van de betrokken vennootschap, en dan weer op zijn briefpapier als advocaat. Ook verliepen veel transacties via zijn derdenrekening van advocaat².

Daarbij acht de rechtbank het op basis van het strafdossier tevens bewezen dat Mr X zijn derdenrekening als advocaat gebruikte voor zuiver commerciële activiteiten³.

(b) De Portugese vennootschap B

De rechtbank acht het bewezen op basis van het strafdossier dat deze vennootschap, die in Portugal was ingeschreven, in Portugal geen enkele substantie had, en (i) haar voornaamste inrichting in België had op het thuisadres van Mr X, (ii) daar ook haar commerciële activiteiten voerde, (iii) van daar ook alle correspondentie voerde, (iv) daar ook facturen en rappels opmaakte⁴.

Het gerechtelijk onderzoek heeft uitgewezen dat Mr X aandeelhouder en tevens directeur van B was⁵, een vennootschap die in ... (Madeira) opgericht was.

Tijdens zijn verhoren bevestigde Mr X (i) dat hij aandeelhouder van de vennootschap was, (ii) dat het doel van de vennootschap was om boten van buiten de EEG te verkopen aan vennootschappen binnen de EEG (meestal aan C), waarna de boten in leasing werden gegeven (deze constructie liet toe om geen BTW te betalen), (iii) dat Mr X de klanten aanbracht, en (iii) dat hij documenten met hoofding B had opgesteld en/of ondertekend⁶.

¹ Cass., 18 februari 2016, D.14.0016.N, gepubliceerd in *D&T*, 2016/2, 195, met noot van S. Verbist.

² Vonnis van ..., p. 30.

³ Vonnis van ..., p. 34.

⁴ Vonnis van ..., p. 26.

⁵ Vonnis van ..., p. 9.

⁶ Vonnis van ..., p. 15.

Tijdens het verhoor door de onderzoeker-verslaggever van 5 oktober 2018 bevestigde Mr X dat hij bestuurder in deze vennootschap is geweest.

(c) De Britse vennootschap C

De rechtbank acht het bewezen op basis van het strafdossier dat deze vennootschap, die in het Verenigd Koninkrijk was ingeschreven, in het Verenigd Koninkrijk geen enkele substantie had, en (i) haar voornaamste inrichting in België had op het thuisadres van Mr X, (ii) daar ook haar commerciële activiteiten voerde, (iii) van daar ook alle correspondentie voerde, (iv) daar ook facturen en rappels opmaakte⁷.

Het onderzoek heeft uitgewezen dat Mr X directeur van C was⁸. Hij heeft de vennootschap ook op ... opgericht⁹. De vennootschap bestaat nog steeds.

Wanneer een cliënt een jacht wou laten bouwen, nam C contact op met een scheepsbouwer. Het jacht werd dan meestal in Frankrijk of Spanje geleverd, waar C het in ontvangst nam. De financiering gebeurde door de Luxemburgse vennootschap D, die een krediet van A kreeg en dat op een termijnrekening van de cliënt bij A overmaakte. Voor haar prestaties kreeg C een commissie van de cliënt.

Mr X verklaarde tijdens zijn verhoren dat C (i) geen werknemers had, (ii) als maatschappelijk doel financiële leasing had, en (iii) zichzelf als enige volmacht op de rekeningen had¹⁰.

Tijdens het verhoor door de onderzoeker-verslaggever van 5 oktober 2018 bevestigde Mr X dat hij bestuurder in deze vennootschap is geweest.

(d) De Luxemburgse vennootschap D

Het onderzoek heeft uitgewezen dat deze vennootschap was opgericht door de vennootschappen E, F en G. Deze laatste vennootschappen waren dan weer opgericht door Mr X¹¹.

Er is tijdens het gerechtelijk onderzoek een proces-verbaal van de algemene vergadering van 30 januari 1998 in beslag genomen waaruit blijkt dat Mr X E en F op deze algemene vergadering vertegenwoordigde in zijn functie als afgevaardigd bestuur van deze vennootschappen¹².

In een proces-verbaal van 16 februari 2005 wordt F aangeduid als afgevaardigd bestuurder. In een proces-verbaal van 10 juni 2008 wordt Mr X zelf als afgevaardigd bestuurder benoemd.

D werd ingezet om financieringen voor jachten te bekomen bij A. Deze bedragen werden vervolgens op een termijnrekening van de cliënt bij A geplaatst, waarmee de cliënt vervolgens het jacht kon financieren¹³.

⁷ Vonnis van ..., p. 28.

⁸ Vonnis van ..., p. 10.

⁹ Vonnis van ..., p. 14.

¹⁰ Vonnis van ..., p. 14.

¹¹ Vonnis van ..., p. 10-11.

¹² Vonnis van ..., p. 16.

¹³ Vonnis van ..., p. 16.

Op 19 mei 2010 gaat D in vereffening. De boekhouding wordt gedurende de wettelijke termijn van vijf jaar bewaard bij Mr X te ...¹⁴.

Mr X verklaarde tijdens zijn verhoren dat D (i) geen werknemers had (ii) hij inderdaad afgevaardigd bestuurder (hij kon niet zeggen of er bestuurders, vennoten, mandatarissen e.d. waren) en (iii) hijzelf als enige volmacht op de rekeningen had¹⁵. D was volgens hem een “doorstroomfirma” omdat A geen financieringen wenste te verstrekken aan buitenlandse firma’s, gezien de problemen die H in 1992 had ondervonden¹⁶.

Tijdens het verhoor door de onderzoeker-verslaggever van 5 oktober 2018 bevestigde Mr X dat hij bestuurder in deze vennootschap is geweest.

(e) De Britse vennootschap I

De rechtbank acht het bewezen op basis van het strafdossier dat deze vennootschap haar voornaamste inrichting in België had en niet in het Verenigd Koninkrijk, omdat (i) enkel Mr X een volmacht had op de rekening van de vennootschap, die zich bij een Luxemburgse bank bevond, (ii) de rekeninguittreksels werden gezonden naar het thuisadres van Mr X, (iii) er modelcontracten zijn aangetroffen op de computer van Mr X¹⁷.

Het onderzoek heeft uitgewezen dat Mr X directeur van I was¹⁸.

In een verhoor bevestigde Mr X dat hij directeur van de vennootschap was, en bevestigde hij dat (i) hij de vennootschap had opgericht, (ii) hij als enige volmacht op de rekeningen had, en (iii) de vennootschap boten op eigen naam liet registreren wanneer klanten de boot niet konden of wilden op hun naam registreren.

Tijdens het verhoor door de onderzoeker-verslaggever van 5 oktober 2018 bevestigde Mr X dat hij bestuurder in deze vennootschap is geweest.

(f) De Amerikaanse vennootschap J

De rechtbank acht het bewezen op basis van het strafdossier dat deze vennootschap haar voornaamste inrichting in België had en niet in de Amerikaanse staat ..., omdat (i) bij de firmagegevens in de Amerikaanse databanken steeds de naam en het professioneel email adres van Mr X vermeld staan, (ii) als postadres ook het adres van Mr X in ... wordt opgegeven, en (iii) ook het Belgisch telefoonnummer van Mr X wordt vermeld¹⁹.

In een verhoor weigerde Mr X uitleg over deze vennootschap te geven wegens zijn beroepsgeheim²⁰.

J was aandeelhouder van D.

(g) De Amerikaanse vennootschap F

¹⁴ Vonnis van ..., p. 16.

¹⁵ Vonnis van ..., p. 14.

¹⁶ Vonnis van ..., p. 16.

¹⁷ Vonnis van ..., p. 28.

¹⁸ Vonnis van ..., p. 12.

¹⁹ Vonnis van ..., p. 29.

²⁰ Vonnis van ..., p. 20.

De rechtbank acht het bewezen op basis van het strafdossier dat deze vennootschap haar voornaamste inrichting in België had en niet in de Amerikaanse staat ..., omdat (i) Mr X zelf verklaarde dat de vennootschap geen kantoren in het buitenland had, (ii) deze vennootschap in opdracht van Mr X langs haar Luxemburgse rekening aankopen van inrichting en kosten van zijn vakantievilla in Frankrijk betaalde, (iii) de rekeninguittreksels werden opgestuurd naar zijn thuisadres, en (iv) hij aan A in Luxemburg opdracht had gegeven om de bankrekeningen van E af te sluiten en het saldo over te maken op de persoonlijke rekening in Luxemburg van hemzelf en zijn echtgenote.

Het onderzoek heeft uitgewezen dat F opgericht was door Mr X²¹. Hij was er ook directeur²².

Tijdens het verhoor door de onderzoeker-verslaggever van 5 oktober 2018 bevestigde Mr X dat hij bestuurder in deze vennootschap is geweest.

Mr X verklaarde tijdens zijn verhoren in het kader van het gerechtelijk onderzoek dat (i) F facturen zond aan C, (ii) deze facturen werden uitgeschreven door prestaties van hemzelf, en (iii) deze prestaties bestonden uit *“allerlei prestaties met betrekking tot boten, die niets met leasing te maken hadden, zoals bijvoorbeeld het zoeken van verzekeringen, het volgen van expertises, het vinden van ligplaatsen, enz...”*²³.

De vennootschap leverde dus diensten met betrekking tot het beheer van schepen aan C. De vergoedingen die C hiervoor betaalde, werden aangewend om de kosten te dekken van het vakantiehuis dat Mr X en zijn echtgenote in Frankrijk betrokken, en dat eigendom was van hun vennootschap K²⁴.

Op 17 oktober 2007 gaf Mr X opdracht aan A om de rekeningen van F af te sluiten, en het saldo over te schrijven op een Luxemburgse rekening van hemzelf en zijn echtgenote. Toen de speurders hierover uitleg vroegen, riep Mr X zijn beroepsgeheim in²⁵.

(h) De Ierse vennootschap L

Wanneer een cliënt tussen 1999 en 2005 een jacht wou laten bouwen, nam L contact op met een scheepsbouwer. Het jacht werd dan meestal in Frankrijk of Spanje geleverd, waar L het in ontvangst nam. De financiering gebeurde door de Luxemburgse vennootschap D, die een krediet van A kreeg en dat op een termijnrekening van de cliënt bij A overmaakte. Voor haar prestaties kreeg L een commissie van de cliënt.

Het onderzoek heeft uitgewezen dat Mr X directeur/zaakvoerder van L was²⁶.

In een verhoor verklaarde Mr X dat hij niet meer wist wie de aandeelhouder van L was, maar dat hij wel als enige volmacht op de rekeningen had²⁷.

(i) De Luxemburgse vennootschap M

²¹ Vonnis van ..., p. 10-11.

²² Vonnis van ..., p. 17.

²³ Vonnis van ..., p. 17.

²⁴ Vonnis van ..., p. 17.

²⁵ Vonnis van ..., p. 17.

²⁶ Vonnis van ..., p. 10.

²⁷ Vonnis van ..., p. 13.

Uit het onderzoek is gebleken dat Mr X deze vennootschap heeft overgenomen, en er als zaakvoerder werd benoemd²⁸.

In een verhoor verklaarde Mr X dat (i) zijn echtgenote afgevaardigd bestuurder was en hij bestuurder, en (ii) het maatschappelijk doel van de vennootschap uit de aan- en verkoop van boten bestond²⁹.

De vennootschap is vereffend in 2010. De boekhouding werd vervolgens bij Mr X ondergebracht³⁰.

(j) Prestaties aan de vennootschap N

De rechtbank acht het bewezen op basis van het strafdossier dat Mr X prestaties leverde aan de vennootschap N, maar deze liet betalen op een rekening van zijn echtgenote.

In een verhoor weigerde Mr X uitleg over deze vennootschap te geven wegens zijn beroepsgeheim³¹.

3.2 Inbreuk op de wetgeving die het beroep van advocaat organiseert

De rechtbank acht het bewezen op basis van het strafdossier dat Mr X een commerciële activiteit uitoefende³². Art. 437, eerste lid, 3° Ger.W. bepaalt dat het beroep van advocaat onverenigbaar is met het drijven van handel of nijverheid.

Een weglating van het tableau op basis van art. 437, eerste lid is echter een bevoegdheid van de Raad van de Orde, zetelend zoals in tuchtzaken (art. 437, tweede lid Ger.W. en art. 196 Codex Deontologie). Mr X werpt dit ook terecht op in zijn conclusie³³.

De Tuchtraad spreekt zich dus niet uit over een weglating van het tableau wegens schending van art. 437, eerste lid, 3° Ger.W.

3.3 Inbreuk op de deontologische beginselen van kiesheid, waardigheid en rechtschapenheid en behoorlijke beroepsuitoefening

De Tuchtraad blijft bevoegd voor inbreuken op de deontologische beginselen van kiesheid, waardigheid en rechtschapenheid en behoorlijke beroepsuitoefening.

(a) Toepasselijke regels

Op 19 december 2018 keurde de algemene vergadering van de OVB het reglement tot wijziging van ‘Afdeling I.2.5 Onverenigbaarheden’ en ‘Deel IV Advocaat treedt op in een andere hoedanigheid’ van de Codex goed. Dat reglement trad in werking op 15 april 2019.

Het reglement bevat regels voor de advocaat die naast zijn advocatenwerk nog andere activiteiten wenst uit te oefenen. Het reglement werd goedgekeurd met het oog op de modernisering van het beroep van advocaat: waar vroeger een aantal activiteiten principieel onverenigbaar werden verklaard met het beroep van advocaat, draait het

²⁸ Vonnis van ..., p. 18.

²⁹ Vonnis van ..., p. 18.

³⁰ Vonnis van ..., p. 18.

³¹ Vonnis van ..., p. 19.

³² Vonnis van ..., p. 30.

³³ Conclusie Mr X, p. 7.

nieuwe artikel 11 van de Codex dit om, en zijn andere activiteiten in principe toegestaan, zij het onder een aantal voorwaarden.

De activiteiten van Mr X die het voorwerp vormen van huidige tuchtprocedure dateren van voor de wijziging. Tijdens de periode van uitoefening van deze activiteiten is de Codex enkele malen aangepast. Het nieuwe artikel 11 van de Codex is echter het meest flexibele wat betreft onverenigbaarheden, zodat een eventuele schending van artikel 11 *a fortiori* een schending van vroegere versies inhoudt. De Tuchtraad zal zich aldus op het nieuwe artikel 11 van de Codex baseren, omdat dit voor Mr X het meest gunstige is.

(b) Informatie aan de Stafhouder

Wanneer een advocaat andere activiteiten uitoefent, dient hij de Stafhouder daarvan volgens artikel 11*bis* van de Codex minstens één maand op voorhand te informeren. Deze plicht wordt in detail omschreven in artikel 11*bis*, maar bestond ook daarvoor reeds.

Mr X heeft sinds de jaren '90 tot het begin van het gerechtelijk onderzoek een groot aantal activiteiten in de beroepsmatige sfeer uitgeoefend, waarvan hij de Stafhouder niet op de hoogte heeft gebracht.

Hieronder vallen onder meer het opnemen van bestuurs- of directeursfuncties in verschillende buitenlandse vennootschappen, het aanvaarden van volmachten op rekeningen van die vennootschappen (dikwijls als enige volmachthouder), het verzenden van facturen en rappels voor die vennootschappen, en het verrichten van een aantal diensten voor die vennootschappen, zoals bijvoorbeeld het zoeken van verzekeringen en het vinden van ligplaatsen (*cf supra*, sectie 3.1).

Mr X erkent in conclusies dat hij de Stafhouder voorafgaandelijk op de hoogte diende te stellen van de bestuursmandaten die hij in deze vennootschappen wenste op te nemen.

Het staat buiten kijf dat deze activiteiten dienden aangemeld te worden. De lange periode, de aard van de activiteiten en de intensiteit van de activiteiten maken de schending van deze deontologische plicht des te ernstiger.

(c) Kiesheid, waardigheid en rechtschapenheid

Bij de uitoefening van andere activiteiten moet de advocaat er op basis van artikel 11 van de Codex steeds op toezien dat die activiteiten zijn onafhankelijkheid en beroepsgeheim in de uitoefening van het beroep van advocaat niet schenden, en dat hij ieder belangenconflict vermijdt. De andere activiteiten mogen in geen geval het publieke vertrouwen in de advocatuur in het gedrang brengen.

Bij de uitoefening van andere activiteiten dient de advocaat op basis van artikel 11*bis* van de Codex tevens de integriteitsbeginselen van kiesheid, waardigheid en rechtschapenheid na te leven.

Dit alles is een toepassing van de essentiële plichten van de advocaat, vastgelegd in artikel 1 van de Codex, die dus ook voor zijn andere activiteiten gelden.

(i) Het geveinsd buitenlands karakter van een aantal vennootschappen

Voor een aantal door Mr X in het buitenland opgerichte vennootschappen acht de rechtbank het bewezen op basis van het strafdossier dat het buitenlands karakter van deze vennootschappen geveinsd was, onder meer omdat ze (i) in het land van oprichting geen enkele substantie hadden, (ii) hun voornaamste inrichting in België hadden op het thuis- en kantooradres van Mr X, (iii) daar ook hun commerciële activiteiten voerden, (iv) daar ook alle correspondentie voerden, en/of (v) daar ook facturen en rappels opmaakten.

De rechtbank heeft dit vastgesteld voor de vennootschappen B (Portugal), C (Verenigd Koninkrijk), I (Verenigd Koninkrijk), en E (Verenigd Staten).

Mr X argumenteert dat de rechtbank tot deze conclusie kwam louter op basis van het feit dat hij op zijn kantoor de archieven bewaarde van de vennootschappen die vereffend waren³⁴.

Dit is geen correcte weergave van de feiten: de rechtbank stelt ook vast dat de bewuste vennootschappen geen kantoren of personeel in het buitenland hadden, dat Mr X zelf zijn kantoorcoördinaten voor deze vennootschappen opgaf, dat hij vanuit zijn kantoor facturen en rappels verzond, enz..

Het is manifest dat een advocaat die vennootschappen opricht met een geveinsd buitenlands karakter, de kiesheid, waardigheid en rechtschapenheid van het beroep schendt, en tevens het publieke vertrouwen in de advocatuur in het gedrang brengt.

Als verzwarende omstandigheid geldt dat Mr X dit verschillende keren heeft gedaan, en het werkelijk beheer van deze vennootschappen vanuit zijn advocatenkantoor te ... heeft waargenomen.

(ii) De dienstverlening van Mr X

Mr X is een specialist in de fiscale behandeling van jachten. Hij merkt op dat het zoeken naar het fiscaal meest voordelige model noch illegaal, noch tuchtrechtelijk ongeoorloofd is³⁵. Dat is correct, en de inhoud van de juridische of fiscale adviezen van Mr X aan zijn cliënten is niet het voorwerp van huidige tuchtprocedure.

Verder stelt Mr X dat hij zich beperkt heeft tot het takenpakket van de advocaat, door zijn cliënten bij te staan bij de oprichting van vennootschappen, het verstrekken van juridisch en fiscaal advies, het meezoeken naar financiering, het onderhandelen met de bank over financiële leasing, enz.³⁶

In de nota van Mr X waarin hij zijn praktijk beschrijft, en die door Mr Y op 11 oktober 2018 aan de onderzoeker-verslaggever is meegedeeld, beperkt Mr X zich tot voorbeelden van juridische adviezen.

Dit is echter geen correcte omschrijving van zijn dienstverlening, die volgens de door de rechtbank vastgestelde feiten veel verder gaat.

Zo stond hij zijn cliënten niet bij bij de oprichting van vennootschappen, maar richtte hij deze vennootschappen zelf op, nam er het bestuur in waar, en stelde ze vervolgens ter beschikking van zijn cliënten ondermeer om er schepen in onder te brengen.

³⁴ Conclusie Mr X, p. 8.

³⁵ Conclusie Mr X, p. 7.

³⁶ Conclusie Mr X, p. 8.

Tijdens het verhoor door de onderzoeker-verslaggever van 5 oktober 2018 bevestigde Mr X dat hij bestuurder was geweest in B, C, D, I en F.

Met betrekking tot B (*cfr supra*, sectie 3.1.(b)) bevestigde Mr X tijdens een verhoor in het kader van het gerechtelijk onderzoek dat het doel van de vennootschap was om boten van buiten de EEG te verkopen aan vennootschappen binnen de EEG, waarna de boten in leasing werden gegeven (deze constructie liet toe om geen BTW te betalen), dat Mr X de klanten aanbracht, en dat hij documenten met hoofding B had opgesteld en/of ondertekend³⁷.

Wanneer een cliënt een jacht wou laten bouwen, was het C (*cfr supra*, sectie 3.1.(c)) dat contact op met een scheepsbouwer, en het jacht in ontvangst nam. De financiering gebeurde door de Luxemburgse vennootschap D, die een krediet van A kreeg en dat op een termijnrekening van de cliënt bij A overmaakte. Voor haar prestaties kreeg C een commissie van de cliënt.

Over D (*cfr supra*, sectie 3.1.(d)) verklaarde Mr X tijdens zijn verhoren dat deze vennootschap geen werknemers had, dat hij inderdaad afgevaardigd bestuurder was, en dat hijzelf als enige volmacht op de rekeningen had³⁸.

Over I (*cfr supra*, sectie 3.1.(e)) bevestigde Mr X in een verhoor dat hij de vennootschap had opgericht, er directeur van was, als enige volmacht op de rekeningen had, en dat de vennootschap boten op eigen naam liet registreren wanneer klanten de boot niet konden of wilden op hun naam registreren (eigen onderstreping).

Wat F (*cfr supra*, sectie 3.1.(g)) betreft, verklaarde Mr X dat deze vennootschap facturen zond aan C voor prestaties van hemzelf, en dat deze prestaties bestonden uit *“allerlei prestaties met betrekking tot boten, die niets met leasing te maken hadden, zoals bijvoorbeeld het zoeken van verzekeringen, het volgen van expertises, het vinden van ligplaatsen, enz...”*³⁹.

Deze opsomming toont aan dat de activiteiten van Mr X veel verder gingen dan bijstand bij de oprichting van vennootschappen, verstrekken van juridisch en fiscaal advies, meezoeken naar financiering, en onderhandelen met de bank over financiële leasing, en daardoor het normale takenpakket van een advocaat overschrijden.

De activiteiten van Mr X brachten zijn onafhankelijkheid in het gedrang, creëerden belangenconflicten, konden ook het publieke vertrouwen in de advocatuur in het gedrang brengen, en getuigden niet van kiesheid en rechtschapenheid.

Het inschakelen door een advocaat van eigen vennootschappen die transacties aangaan met cliënten, terwijl de advocaat aan die cliënten juridisch advies verleent over die zelfde transacties, is een manifeste schending van de in de vorige paragraaf opgesomde beginselen.

Wanneer een advocaat een vennootschap ter beschikking stelt voor de registratie van jachten, waarachter cliënten die niet in eigen naam kunnen of willen registreren, zich kunnen verschuilen, wordt de rode lijn overschreden.

(iii) Het gebruik van de derdenrekening

³⁷ Vonnis van ..., p. 15.

³⁸ Vonnis van ..., p. 14.

³⁹ Vonnis van ..., p. 17

De rechtbank acht het bewezen op basis van het strafdossier dat Mr X zijn derdenrekening als advocaat gebruikte voor zuiver commerciële activiteiten⁴⁰.

Artikel 133 van de Codex Deontologie bepaalt dat de derdenrekening uitsluitend gebruikt wordt voor de verhandeling van derdengelden.

Daarbij is het niet zo dat er een witwashandeling moet zijn opdat een ander gebruik dan voor derdengelden een deontologische inbreuk zou zijn⁴¹. Elk ander gebruik, zelfs wanneer er geen witwashandeling is, vormt een deontologische inbreuk.

Het gebruik van een derdenrekening voor zuiver commerciële activiteiten brengt de onafhankelijkheid van de advocaat in het gedrang, kan het publieke vertrouwen in de advocatuur in het gedrang brengen, en getuigt niet van kiesheid, waardigheid en rechtschapenheid.

(iv) De strafrechtelijke veroordeling

Mr X is strafrechtelijk veroordeeld voor inbreuken op de artikelen 54, 179, 305 en 449 WIB (fiscale fraude) en op het artikel 505 lid 1.3° Sw (tweede witwasmisdrijf).

In conclusie erkent Mr X dat hij veroordeeld is voor fiscale inbreuken, maar meent hij dat er niet over witwassen gesproken kan worden zonder het vonnis geweld aan te doen⁴².

Dit laatste is niet correct: Mr X is inderdaad vrijgesproken voor inbreuken op artikel 505 lid 1.4° Sw (derde witwasmisdrijf), maar is veroordeeld voor inbreuken op artikel 505 lid 1.3° Sw (tweede witwasmisdrijf), meer bepaald wat betreft de constructie die hij opgezet heeft rond zijn vakantiehuis te ..., en wat betreft de opbrengsten uit de niet-aangegeven nalatenschap van zijn vader, verhuld als actief van een off-shore vennootschap in ..., Verenigde Staten.

Het gaat dus inderdaad niet om witwassen van gelden via de derdenrekening, maar wel om ernstige fiscale fraude en witwassen middels het gebruik van off-shore vennootschappen.

Deze veroordeling en de feiten die er aan ten gronde liggen kunnen wel degelijk het publieke vertrouwen in de advocatuur in het gedrang brengen, en getuigen niet van kiesheid, waardigheid en rechtschapenheid.

Het feit dat het Grondwettelijk Hof artikel 216*bis* Sv betreffende de verruimde minnelijke schikking per arrest van 2 juni 2016 tijdelijk had vernietigd⁴³, verandert hier op zich niets aan. De verruimde minnelijke schikking is geen recht van de beklaagde. Mocht het al relevant zijn, en mocht er een bereidheid geweest zijn bij het parket om een dergelijke schikking voor te stellen, had Mr De X beroep tegen het vonnis in eerste aanleg kunnen instellen: de verruimde minnelijke schikking was zowel in de oude versie als na de wetswijziging van 18 maart 2018 mogelijk in graad van beroep.

⁴⁰ Vonnis van ..., p. 34.

⁴¹ Conclusie Mr X, p. 9.

⁴² Conclusie Mr X, p. 9.

⁴³ Conclusie Mr X, p. 10.

3.4 De redelijke termijn

De strafvordering staat in beginsel los van de tuchtvordering. De strafprocedure dient de tuchtprocedure dus in principe niet te schorsen.

De omstandigheden kunnen echter rechtvaardigen dat het resultaat van de strafvordering wordt afgewacht alvorens een beslissing over de tuchtvordering wordt genomen⁴⁴. Dat is onder meer het geval wanneer de tuchtverheid te weinig middelen heeft om de tuchtfeiten te bewijzen⁴⁵.

In casu is sprake van een reeks vennootschappen en transacties die zich over verschillende landen uitstrekken, waaronder Ierland, het Verenigd Koninkrijk, Portugal, Frankrijk, Luxemburg en de Verenigde Staten.

De onderzoeksrechter heeft een aantal onderzoeksmaatregelen genomen die niet ter beschikking staan van de onderzoeker-verslaggever in het kader van een tuchtonderzoek, zoals een bankonderzoek, een huiszoeking en rogatoire commissies naar Frankrijk en Luxemburg.

Het was van in den beginne duidelijk dat dit dossier internationale ramificaties had, vermits het onder de aandacht van de Stafhouder werd gebracht middels een brief van de Stafhouder van Carpentras, Frankrijk, die opgeroepen was voor een huiszoeking aldaar.

Het was dus verantwoord om te wachten op de resultaten van het gerechtelijk onderzoek. Wanneer men de duur van het gerechtelijk onderzoek en het proces voor de correctionele rechtbank in mindering brengt van de duur van het tuchtonderzoek, is de redelijke termijn zeker niet overschreden.

2. BESLUIT EN SANCTIE

De inbreuken op de deontologie die Mr X worden verweten, behelzen een kroniek van inbreuken op basisregels van de deontologie. Daarbij strekken deze inbreuken zich over een lange periode uit, en zijn ze bijzonder ernstig, in die mate zelfs dat een aantal van de inbreuken tot een strafrechtelijke veroordeling hebben geleid.

Het is correct dat Mr X tijdens zijn lange carrière geen tuchtveroordelingen heeft opgelopen. Hij heeft echter ook over een lange periode activiteiten ontwikkeld waarvan hij redelijkerwijze diende te weten dat deze problematisch waren in het kader van zijn advocatenpraktijk, minstens dat deze aan de Stafhouder hadden dienen aangemeld te worden, zodat de Stafhouder zich over de toelaatbaarheid ervan had kunnen uitspreken.

De Tuchtraad houdt bij de sanctietoemeting rekening met de zwaarwichtigheid van de feiten, het grote aantal inbreuken en de lange tijdsduur waarover ze zich gespreid hebben.

Derhalve spreekt de Tuchtraad een sanctie uit zoals hierna bepaald.

3. DE KOSTEN

De kosten zijn vervat in het aangetekend schrijven van 21 augustus 2019 van de Tuchtraad voor advocaten van de Nederlandstalige ordes van het rechtsgebied Brussel en betreffen allen kosten die voor het onderzoek en voor het onderzoek ter terechtzitting werden gemaakt, zodat zij ten laste vallen van de advocaat tegen wie een tuchtbeslissing wordt uitgesproken.

⁴⁴ Arbitragehof, 7 december 1999, nr 129/99, B,6,

⁴⁵ S. Verbist, "Simultane tucht- en strafprocedure", *D&T*, 2016/2, 203-207.

Het geheel van de weerhouden kosten werd aangegaan door de Nederlandse orde van advocaten bij de balie te Brussel, zodat de terugbetaling aan deze orde dient te geschieden.

- Opening dossier : 50 euro
- Aangetekende brief (4 x 15) : 60 euro
- Totaal : 110 euro

Kopiekosten vallen onder de administratieve interne kosten van de tuchtprocedure, en kunnen niet ten laste van de betrokkene worden gelegd.

**OM DEZE REDENEN,
DE TUCHTRAAD,**

Verklaart de tuchtvordering ontvankelijk.

Verklaart de tuchtvordering verder gegrond.

Spreekt lastens Mr X de tuchtstraf uit van schrapping.

Veroordeelt Mr X tot betaling van de kosten aan de Nederlandse orde van advocaten bij de balie te Brussel en begroot deze kosten op 110 euro.

Zegt voor recht dat een tijdig beroep tegen deze beslissing de tenuitvoerlegging ervan zal schorsen.

Brussel, 25 februari 2019

Hebben deelgenomen aan de behandeling en de beraadslaging :

Stafhouder Vincent Coigniez, advocaat te Leuven, voorzitter
Mr Didier DE VliegHER, advocaat te Brussel
Mr Tony JANSSENS, advocaat te Kessel-Lo
Mr Joost EVERAERT, advocaat te Brussel
Mr Dirk DE GREEF, advocaat te Dilbeek

Waren aanwezig op de uitspraak van deze beslissing :

Stafhouder Vincent Coigniez, advocaat te Leuven
Mr Monique den Dulk, secretaris, advocaat te Leefdaal

Was eveneens aanwezig bij de behandeling :

Mr Monique den Dulk, secretaris, advocaat te Leefdaal